

Kauslunde-Gamborg Lokalhistoriske Arkiv

1999

ARKIVETS ADRESSE:

Assensvej 179

UDSTILLING:

Assensvej 179

ÅBNINGSTID:

Hver tirsdag kl. 19.00-21.30
eller efter aftale.

Magda og Alfred Hansen,
Kauslundevej 80 fik
torsdag den 7. januar 1999
besøg af arkivmedarbejder
Gunnar Madsen, der medbragte
en båndoptager med henblik på
at få et interview om

Arbejdsliv i Kauslunde Stationsby

Det lykkedes. I det følgende bringes et uddrag af det gode resultat. Alfred Hansen fortæller:

Jeg blev født på Fønsskov 1905. Mit fødehjem eksisterer ikke mere; det hed Tåruphoved. Der var 7-8 huse med nogle få tdr. land jord til. Det var fæstegods under Wedellsborg, og det betød hoveriarbejde for min far, idet han 40 dage årligt skulle på "Risbro" for at hjælpe ved gødningskørsel, høst- og roearbejde. Det sidste var på akkord, hvor familien hjalp til. Det foregik med håndkraft.

Jeg kom til Kauslunde 1930 og fik her et værelse hos min senere svigerfader Johan Schjeldahl. Jeg fik arbejde hos Friis, Kauslunde Træuld- og Pakkassefabrik, hvor der var ansat ca. 40 medarbejdere.

I 1934 blev jeg gift med Magda Schjeldahl, som er født på Koesmosevej 22, hvor forældrene Mette og Johan Schjeldahl boede dengang.

I de første 10 år derefter boede vi til leje i DSB's tjenestebolig på Heimdalsvej. Da en tjenestemand ved DSB skulle overtage lejligheden blev vi "smidt ud" og byggede så huset på Kauslundevej 80.

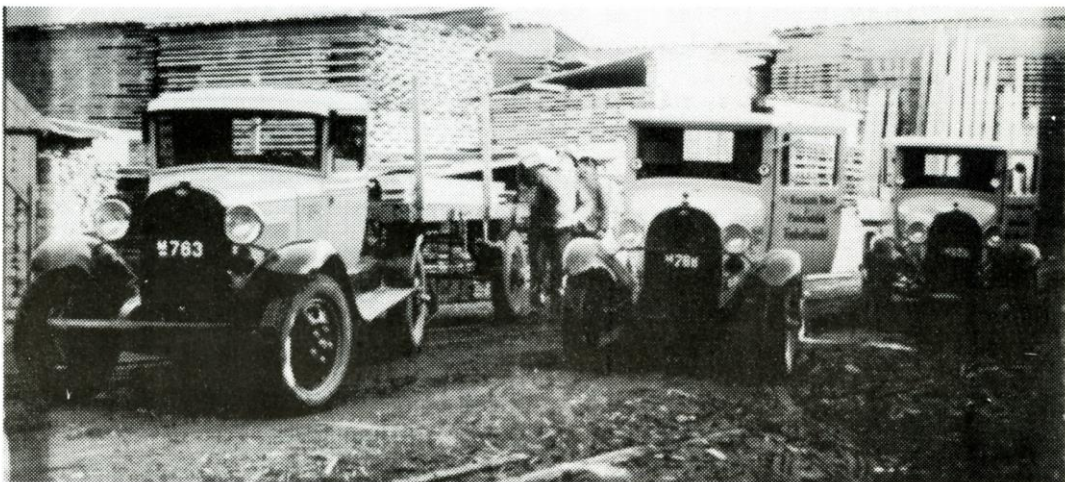
Den eneste ledige byggegrund i stationsbyområdet var dyr, den kostede 4.000 kr, mens opførelsen af huset kun kostede 10.000 kr. Murermester Laurits Jørgensen var entreprenør på byggeriet og sørgede for tilkald af alle håndværkere. På malerregningen stod der blot: Maling kr. 500,-. Dette arbejde omfattede såvel tapetsering som malerarbejde ude og inde.

Medarbejderstaben hos Friis, 1953. Bagerste rk. nr. 2 fra v. Alfred Hansen

Om sommeren havde vi en bunke overarbejde på fabrikken. Vi fik jo træet fra Sverige og Finland. Det blev sejlet til Middelfart og kørt hjem med bil. Det skulle gå stærkt, for det var dyrt at have skibene liggende i havnen. En lille del kom med banen, men det var nærmest snedkertræ, som blev solgt til tømremestre rundt omkring.

Fabrikken afhentede selv træet; det skulle stables så det kunne tørre. Det var hårdt arbejde. Det var jo ikke altid tørt, når det kom hjem. - Især husker jeg engang, der kom en last meget store planker. De var 7-8 tommer brede og 3 tommer tykke. De kom med en finsk sejler, der var kommet i havsnød undervejs. Der var kommet vand ind over dækket og også i lasten, så alle planker var gennemvåde. De var hårde at få stablet. De skulle ovenikøbet op i toppen af den stak, der stod i forvejen, for de trængte jo rigtig til luft og tørring. - Ja! det var drøjt. - Vi brugte jo ikke truck, den kom først senere. For at få fat i plankerne brugte vi at stikke et bræt ind imellem, så vi kunne få fat og vippe dem op i stakken. Fabrikkens transport foregik med biler. Der kom dog en periode under krigen, hvor vi brugte heste, fordi tyskerne tog en af lastbilerne. Benzin og gummi kunne vi heller ikke få.

Store brædestabler med gule lastbiler foran, 1929.

Der var altid flest folk i arbejde om sommeren, hvor træet kom hjem. Dengang lavede vi store ægkasser, hvor æggene blev pakket i træuld. Der var 2 sømmaskiner i starten, men de blev ikke brugt ret meget. Senere havde vi 7 maskiner, der gik døgnet rundt.

Om vinteren kunne man så søge arbejde ved banen eller i landbruget.

Mange af Friis's arbejdere byggede hus på Koesmosevej og medvirkede til at byen blev så udbygget, som den blev. Kort før 1934 byggede Iversen hus ved siden af købmanden. Det var det første, der blev bygget på nordsiden af Koesmosevej.

Alfred Hansen havde ikke været længe i Kauslunde før han blev indvalgt i bestyrelsen for Socialdemokratisk Forening i Gamborg. Da de så flyttede til Kauslundevej, blev han parti-formand i foreningen i Kauslunde.

Han blev desuden fagforeningskasserer og kunne derved registrere, at medarbejderstaben hos Friis senere var øget til 98.

Det at være fagforeningskasserer var en fritidsbeskæftigelse og nærmest ulønnet. En ugeløn lå i 1934 på 42,50 kr pr. uge for 48 timers arbejde fordelt på 6 dage. Det var før der var noget, der hed weekend eller ferie.

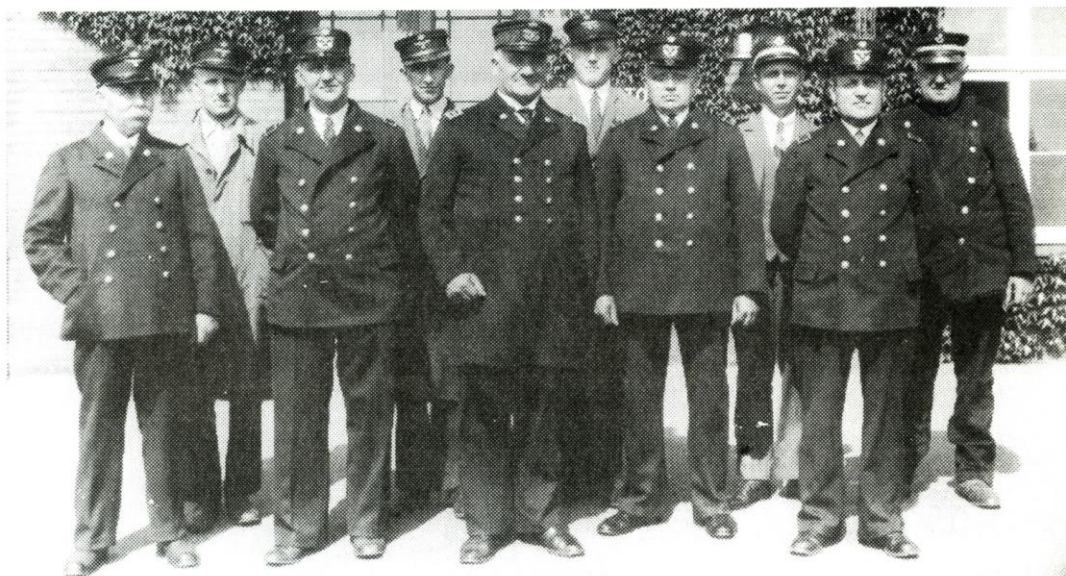
Man havde det småt som arbejder dengang. Men alligevel fantastisk i forhold til landbruget, hvor jeg kom fra. Det sidste år havde jeg fæstet mig for 500 kr for et helt år + kost og logi.

På stationen var ansat en stationsforstander, 3 overportører, 1 portør og en ekstramand af og til. Senere kom der 3 ekstramænd, dem de kaldte stationsarbejdere, samt 2 landpostbude. Der var jo også posthus. Den ene var fastansat og havde Kauslunderuten, den anden var timelønnet og havde Gamborgruten. Desuden kom der en fragtmænd hver dag og kørte ud med fragtgods. Dobbeltsporet på jernbanen er lagt i 1912 og Alfred Hansen har været med til at lægge sporet om i 1937-1939. Overskæringen blev betjent fra stationen.

Alfred Hansen blev ansat som afløser for en portør i 11 måneder i 1937-38. Portøren var sygemeldt. -

Det blev mit arbejde at stille signalerne og passe bommene. Jeg var ikke glad for det i starten, men det gik da godt, selvom det somme tider brændte lidt på. -

Det hed sig jo, at vi skulle lukke ned 5 min. før togets planmæssige ankomst, men vi gjorde det først, når vi kunne se toget. Jeg husker, at to af sønnerne fra Ejstrupgård kom med 3 heste. Ejstrupgård havde indhegning, hvor der nu er sportsplads. Jeg tænkte, de kan lige nå at komme over! Den første nåede over, men de 2 heste, som Hans Peter kom med, ville ikke gå over sporet, uanset hvad han gjorde. Jeg forsøgte at få ham til at vende om, men han hørte mig ikke. Han stod der da toget kom og jeg kunne ikke lukke bommene. Det var en grim oplevelse, og jeg omtalte den ikke for stationsforstander Lassen. Næste dag kom der en "Slæber" fra den anden side; den sagtnede farten, og fyrbøderen kom over til mig og spurgte: "Skrev I noget om de heste i går" ?, "Nej" svarede jeg, "Jeg har sgu' også glemt det" sagde han, og så var den klaret. Det skulle jo indberettes, og det gjaldt ikke kun forstanderen, men også togpersonalet.

Personalet ved Kauslunde Station 1938. Bagerste rk. fra v. stationsarbejderne Alfred Hansen, Kaj Marxen, Edvard Marxen, landpostbudene Aage Jørgensen og Ove Frederiksen. Forreste rk. fra v. portør Rasmussen, overportør Kjerrild, stationsforst. Lassen, overportørerne Rasmussen og Pedersen.

Kauslunde station med signalhuset til v. og dobbeltsporet foran.

Det skete forresten en gang til. Der kom en mand med en kassevogn med en kvashugger efter. Så sprang snoren og kvashuggeren blev stående på sporet. Han nåede at få den skubbet til side, inden toget kom, men jeg nåede ikke at få bommene lukket. Jeg vovede også denne gang at tie stille med det.

Dengang var der bunker af forretninger i Kauslunde. Brugsen, købmand, brødudsalg, gartner, skomager, 2 barberer og 1 damefrisør, 2 slagterforretninger, 2 malerforretninger, 2 murer mestre samt manufakturhandel. Desuden var der Hans Peter-Tømrer i Højbo, der også lavede ligkister. I hans udstillingsvindue stod der altid en ligkiste.

Brugsen var en forholdsvis stor forretning. N.C.Poulsen, Kauslunde var formand for bestyrelsen, og alle medlemmer i bestyrelsen var gårdejere. Alfred Hansen husker der engang var lidt røre i arbejderbevægelsen, da de aldrig kunne få et medlem ind i den bestyrelse. De ville oprette en arbejdernes brugsforening. Det blev dog aldrig til noget, men som resultat kom der arbejdere med i brugsens bestyrelse. Alfred Hansen var i en årrække revisor for brugsforeningen, der dengang havde 6-7 ansatte.

I købmandsforretningen arbejdede både købmanden selv, 1 kommis, 1 lærling og en kørekarl. Begge forretninger havde også grovvarerhandel.

I tilfælde af sne blev man "udkommanderet" til at øse sne. Det var især folk fra gårdene, der blev tilsagt. Men også forretningerne skulle møde med mandskab. Det var nok ejendomsskylden, der afgjorde, om man blev tilsagt, og jeg har kun været med een gang. Ved udblivelse kunne snefogeden indkalde en mand fra kommunen. Han fik løn og regningen blev så sendt til den lodsejer, der ikke var mødt. I Gamborg var det ingeniør Falking, der var snefoged. Jeg husker, at en forretningsmand stod og morede sig, da der blev øst sne ud for hans hus. - Da man var kommet forbi dette sagde Falking: "Han holder nok op med at grine, når han får regningen". Han var en af dem, der var sagt til, men som ikke var mødt.

Med henblik på at bygge en ny skole, købte kommune en grund ved sportspladsen, ligesom Alfred Hansen hus også blev tilkøbt. Amtet var dog ikke tilfreds med forholdene, hvorfor handelen gik tilbage.

I lokalhistorisk arkiv er vi taknemmelige for at kunne tilføje endnu en båndoptagelse til vor samling. Vi håber på, flere vil være parate og villige til at fortælle om egne oplevelser - af hvad art de end måtte være.

Kauslundvej 80

Fra Arkivet.

I 1998 lykkedes det arkivet, med økonomisk bistand af Middelfart Industriforening, at få indspillet Kauslunde sognefilm fra 1963/64 på video. Filmen kan hjemlånes en uge for 25,- kr.

En ny udstilling åbner i begyndelsen af marts. Denne gang drejer det sig om Kauslunde Stationsby d.v.s. den del af byen, der ligger i Gamborg sogn. Vi vil meget gerne have oplysninger om de enkelte huse, og modtage dokumenter og billeder, eller låne til kopiering, da det er begrænset, hvad vi har.

Arkivet har de sidste par år fotograferet mange huse og beboere i Kauslunde. Det er dejligt, vi har mødt stor velvillighed, så vi kan følge op med nye fotos, som jo bliver historiske i løbet af få år. Tak for alt, der er blevet overladt os både som lån og gave.

Alle er meget velkomne i arkivet uanset om det er for at se udstilling, bruge arkivalierne eller bare for at få en hyggesnak.

På gensyn i arkivet!

p.a.v.

Esther Nørrelykke

MEDARBEJDERE:

Svend Erling Andersen, Skrillinge	
Ellen Margrethe Brogaard	64 40 23 94
Karen Margrethe Christophersen (formand)	64 40 30 03
Johanne Hansen	64 40 30 87
Ebbe Jensen	64 40 13 83
Gunnar Madsen	64 40 30 66
Tove Mikkelsen	64 41 26 60
Karen Munk	64 40 31 00
Esther Nørrelykke (arkivleder)	64 41 25 14
Gerda Rasmussen	64 40 32 32
Lisbeth og Jørgen Rasmussen	64 40 30 33
Johanne Stensgaard	64 41 30 28